

RETTENS DOM (Femte Afdeling)
12. februar 2004 *

I sag T-282/01,

Aslantrans AG, Rickenbach bei Wil (Schweiz), ved Rechtsanwalt J. Weigell,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved R. Tricot og S. Fries, derefter
X. Lewis og S. Fries, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning REM 19/00 af
18. juli 2001, hvorved en anmodning indgivet af Forbundsrepublikken Tyskland
om godtgørelse af importafgifter til sagsøgeren blev afvist,

* Processprog: tysk.

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, P. Lindh, og dommerne R. García-Valdecasas og J.D. Cooke,

justitssekretær: fuldmægtig I. Natsinas,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 11. november 2003,

afsagt følgende

Dom

Relevante retsforskrifter

I henhold til artikel 91, stk. 1, litra a), i Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 af 12. oktober 1992 om indførelse af en EF-toldkodeks (EFT L 302, s. 1, herefter »toldkodeksen«) gives der ved proceduren for ekstern forsendelse mulighed for forsendelse fra et sted til et andet inden for Fællesskabets toldområde af ikke-fællesskabsvarer bestemt til genudførelse til tredjeland, uden at de pålægges importafgifter eller andre afgifter eller undergives handelspolitiske foranstaltninger.

- 2 I medfør af toldkodeksens artikel 37 er varer, der føres ind i Fællesskabets toldområde, straks ved indførslen undergivet toldtilsyn. Disse varer forbliver under tilsyn, indtil de genudføres. I henhold til toldkodeksens artikel 203, stk. 1, opstår toldskyld ved indførsel, når en importafgiftspligtig vare unddrages toldtilsyn.

- 3 Toldkodeksens artikel 239 giver imidlertid mulighed for hel eller delvis godtgørelse af import- eller eksportafgifter, der er betalt, eller for fritagelse for en toldskyld i andre situationer end dem, der er omhandlet i kodeksens artikel 236, 237 og 238, og som skyldes omstændigheder, hvor den berettigede ikke har gjort sig skyldig i urigtigheder eller åbenbar forsømmelighed.

- 4 Artikel 239 er præciseret og uddybet ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 2454/93 af 2. juli 1993 om visse gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 2913/92 (EFT L 253, s. 1, herefter »gennemførelsesforordningen«), som senest ændret for så vidt angår de retsregler, der finder anvendelse i denne sag, ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1677/98 af 29. juli 1998 (EFT L 212, s. 18).

- 5 I henhold til gennemførelsesforordningens artikel 899 skal toldmyndigheden — når den efter at have fået forelagt en godtgørelses- eller fritagelsesansøgning konstaterer, at de begrundelser, der fremføres til støtte for ansøgningen, svarer til en af de i gennemførelsesforordningens artikel 900-903 omhandlede omstændigheder, og at disse omstændigheder ikke er udtryk for, at den berettigede har begået urigtigheder eller gjort sig skyldig i åbenbar forsømmelighed — yde godtgørelse af eller fritagelse for det pågældende importafgiftsbeløb.

6 Gennemførelsesforordningens artikel 900, stk. 1, litra a), bestemmer i denne henseende, at der ydes godtgørelse af eller fritagelse for importafgifter, når ikke-fællesskabsvarer, der er henført under en toldprocedure, der indebærer hel eller delvis fritagelse for importafgifter, er blevet stjålet, men findes kort efter i samme stand som på tyveritidspunktet og bringes tilbage til den oprindelige toldmæssige status.

7 Gennemførelsesforordningens artikel 905, stk. 1, bestemmer, at når toldmyndighederne ikke er i stand til at træffe afgørelse på grundlag af artikel 899, og ansøgningen indeholder begrundelser, der kan udgøre en særlig situation, som skyldes omstændigheder, hvor den berettigede ikke har begået urigtigheder eller gjort sig skyldig i åbenbar forsømmelighed, skal den medlemsstat, hvorunder den pågældende myndighed hører, forelægge sagen for Kommissionen. De sagsakter, der fremsendes til Kommissionen, skal i henhold til bestemmelsens stk. 2 indeholde alle de oplysninger, som er nødvendige for en fyldestgørende behandling af den forelagte sag. Kommissionen kan anmode om supplerende oplysninger, hvis det viser sig, at de oplysninger, som medlemsstaten har fremsendt, er utilstrækkelige til, at den kan træffe beslutning med fuldt kendskab til omstændighederne.

8 Gennemførelsesforordningens artikel 906a bestemmer, at Kommissionen, når den påtænker at træffe en beslutning, der ikke er gunstig for den part, som har anmodet om godtgørelse eller fritagelse, skriftligt skal underrette denne part om sine indvendinger samt om alle de dokumenter, på grundlag af hvilke den har fremsat disse indvendinger, idet den ansøgende part har en måned til at redegøre for sine synspunkter.

9 Gennemførelsesforordningens artikel 907 bestemmer, at Kommissionens beslutning om, hvorvidt den særlige situation, der er til behandling, berettiger eller ikke berettiger til, at der indrømmes godtgørelse eller fritagelse, skal træffes senest ni måneder efter Kommissionens modtagelse af sagsakterne. Såfremt Kommissionen har været nødt til at anmode medlemsstaten om supplerende oplysninger, forlænges denne frist med tidsrummet fra Kommissionens anmodning til dens modtagelse af supplerende oplysninger. Tilsvarende forlænges fristen, når

Kommissionen har underrettet den ansøgende part om sine indvendinger, med det tidsrum, der er forløbet mellem datoen for afsendelse af indvendingerne og datoen for modtagelsen af partens svar eller, hvis der ikke modtages noget svar, datoen for udløbet af den frist, der er givet den pågældende part til at tilkendegive sine synspunkter.

- 10 I henhold til gennemførelsesforordningens artikel 908, stk. 2, skal medlemsstatens kompetente myndighed træffe afgørelse om ansøgningen på grundlag af Kommissionens beslutning. I medfør af gennemførelsesforordningens artikel 909 skal den nationale toldmyndighed, hvis Kommissionen ikke inden for den i artikel 907 omhandlede nímånedersfrist har vedtaget sin beslutning, imødekomme godtgørelses- eller fritagelsesansøgningen.

Sagens faktiske omstændigheder

- 11 Den 14. maj 1997 indgav sagsøgeren til toldmyndighederne i Antwerpens havn (Belgien) en angivelse vedrørende henførsel af en ladning på 12 110 000 cigaretter under en ekstern forsendelsesprocedure med henblik på transport fra Antwerpen til Montenegro (Serbien og Montenegro) med Karawanken/Rosenbach (Østrig) som bestemmelsestoldsted. Ved indførslen i Fællesskabets toldområde blev lastbilen, anhængerens og ladningen fortoldet med henblik på midlertidig anvendelse. Lastbilen, anhængerens og ladningen blev henført under toldtilsyn.
- 12 Den 15. maj 1997 blev lastbilen, anhængerens og ladningen af cigaretter stjålet på en motorvejsrastepåds i Rhein-Böllén (Tyskland), tæt ved den belgiske og den nederlandske grænse.

- 13 Den 2. juni 1997 blev lastbilen genfundet på en motorvejsrasteplads ved Grevenbroich-Kappeln (Tyskland). Den 3. juni 1997 blev anhængerens genfundet i tom stand ved Zonhoven (Belgien). Det har derimod ikke været muligt at finde ladningen.
- 14 Det tyske kriminalpoliti foretog en undersøgelse af tyveriet, hvorunder der blev taget kontakt til de belgiske politimyndigheder. Det tyske politi anførte i deres rapporter af 2. juni 1997 og 29. oktober 1997, at de havde mistanke om, at der var en forbindelse mellem dette tyveri og andre tyverier eller forsøg herpå, der var observeret på rastepladser i nærheden af den, hvor de i denne sag omhandlede begivenheder fandt sted, og konkluderede, at det var muligt, at der var en gruppe forbrydere, der handlede koordineret i området omkring grænsen mellem Tyskland, Belgien og Nederlandene.
- 15 De kompetente tyske myndigheder, dvs. Hauptzollamt Koblenz (Tyskland), vedtog den 27. maj 1997 en afgiftsavgørelse på grundlag af toldkodeksens artikel 203, hvorved sagsøgeren som ansvarlig for forsendelsesprocedurens forskriftsmæssige forløb, blev afkrævet 395 392,01 tyske mark (DEM) i told af cigaretladningen.
- 16 Ved ansøgning af 28. maj 1998 ansøgte sagsøgeren, der havde betalt det krævede beløb, de tyske myndigheder om godtgørelse af tolden på de stjalne cigaretter.
- 17 Ved skrivelse af 1. august 2000, som Kommissionen modtog den 24. august 2000, anmodede det tyske forbundsfinansministerium Kommissionen om at afgøre, om det var berettiget under de i sagen foreliggende omstændigheder at godtgøre de importafgifter, som sagsøgeren havde ansøgt om.

- 18 Ved skrivelse dateret den 1. marts 2001 og afsendt den 6. marts 2001 oplyste Kommissionen sagsøgeren om, at den havde til hensigt at træffe en afgørelse, der ikke var gunstig for sagsøgeren, idet den redegjorde for de indvendinger, der begrundede afslaget på godtgørelsesansøgningen, og opfordrede selskabet til at give sine synspunkter til kende inden for en frist på en måned.
- 19 Ved skrivelse af 30. marts 2001 tog sagsøgeren stilling til Kommissionens indsigelser vedrørende godtgørelsesansøgningen.
- 20 Ved skrivelse af 15. maj 2001 henledte sagsøgeren Kommissionens opmærksomhed på presseartikler, ifølge hvilke en højtstående tjenestemand i det tyske forbundsfinansministerium, der var tilknyttet toldvæsenet og toldkontrollen, var mistænkt for korrupsion og tilsidesættelse af tavshedspligten, og at undersøgelserne vedrørende den organiserede cigaretsmugling havde været hindret, siden tjenestemanden var tiltrådt.
- 21 Ved skrivelse af 17. maj 2001 anmodede Kommissionen det tyske forbundsfinansministerium om en redegørelse for, om den pågældende tjenestemand beskæftigede sig med toldkontrol på det tidspunkt, hvor den omhandlede toldskyld opstod, og om det var muligt, at tjenestemandens aktiviteter kunnet have haft en direkte indvirkning på den foreliggende sag.
- 22 Ved skrivelse af 30. maj 2001, indgået til Kommissionen den 14. juni 2001, meddelte det tyske forbundsfinansministerium, at den pågældende tjenestemand først var blevet leder af kontroltjenesten i december 1997, dvs. efter de begivenheder, der gav anledning til, at den omhandlede toldskyld opstod. Ved telefaks af 27. juni 2001 tilsendte de tyske myndigheder Kommissionen en erklæring fra sagsøgeren, hvorefter denne havde kendskab til Kommissionens skrivelse og til det tyske ministeriums besvarelse.

- 23 Den 15. juni 2001 konsulterede Kommissionen efter anmodning fra de tyske myndigheder en ekspertgruppe sammensat af repræsentanter fra alle medlemsstaterne, der var samlet i Toldkodeksudvalget.
- 24 Den 18. juli 2001 besluttede Kommissionen ved beslutning REM 19/00 (herefter »den anfægtede beslutning«) ikke at indrømme godtgørelse af importafgifterne. I 29. betragtning til beslutningen konkluderede Kommissionen, at »sagens omstændigheder, hverken hver for sig eller samlet, kunne skabe en særlig situation som omhandlet i [toldkodeksens] artikel 239«.
- 25 Da Kommissionen havde meddelt de tyske myndigheder beslutningen, afviste disse den 27. august 2001 sagsøgerens godtgørelsesansøgning.

Retsforhandlinger og parternes påstande

- 26 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 2. november 2001 har sagsøgeren anlagt denne sag.
- 27 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Femte Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling.

28 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål fra Retten i offentligt retsmøde den 11. november 2003.

29 Under retsmødet har sagsøgeren frafaldet sin påstand om, at Retten bemyndiger Forbundsrepublikken Tyskland til i overensstemmelse med selskabets ansøgning af 28. maj 1998 at godtgøre selskabet den allerede betalte told.

30 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Kommissionens beslutning REM 19/00 af 18. juli 2001 annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

31 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

- 32 Sagsøgeren har til støtte for sin påstand for det første fremført et anbringende om, at den frist, der er fastsat for vedtagelsen af den anfægtede beslutning, ikke er blevet overholdt, og for det andet et anbringende om, at der foreligger en særlig situation, og at selskabet hverken har gjort sig skyldig i urigtigheder eller åbenbar forsømmelighed, jf. toldkodeksens artikel 239 og gennemførelsesforordningens artikel 905.

Første anbringende om tilsidesættelse af den frist, der var fastsat for vedtagelsen af den anfægtede beslutning

Parternes argumenter

- 33 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen traf den anfægtede beslutning efter udløbet af den i gennemførelsesforordningens artikel 907 omhandlede nimånedersfrist, der løb fra datoen for modtagelsen af de sagsakter, som de nationale myndigheder havde tilsendt den. Sagsøgeren har i det væsentlige gjort gældende, at Kommissionen ikke kunne påberåbe sig den anmodning om oplysninger, som den den 17. maj 2001 tilsendte de tyske myndigheder vedrørende en mulig korruptionssag i disses toldkontrolltjeneste, for at forlænge denne frist, idet anmodningen var fuldstændig overflødig.
- 34 Sagsøgeren har hertil for det første anført, at Kommissionen allerede havde kendskab til de forhold og omstændigheder, der var genstand for dens anmodning af 17. maj 2001. Kommissionen var bl.a. allerede blevet oplyst om, hvilken dato den person, der var undermistanke for korruption, havde tiltrådt sin stilling i

toldkontroltjenesten, idet den tjenestemand i Kommissionen, der behandlede sagen, tidligere havde arbejdet i det tyske forbundsfinansministerium og personligt havde haft kendskab til korruptionssagen.

- 35 Sagsøgeren har for det andet anført, at de omstændigheder, der var genstand for Kommissionens anmodning, ikke kunne have nogen indflydelse på behandlingen af godtgørelsesansøgningen, fordi den tyske toldkontroltjeneste ikke havde beskæftiget sig med den pågældende sag, idet undersøgelsen var blevet foretaget af det tyske kriminalpoliti. Sagsøgeren har gjort gældende, at selskabet i skrivelsen af 15. maj 2001 blot havde henledt Kommissionens opmærksomhed på den omstændighed, at den mulige korruptionssag, hvortil selskabet henviste, var et supplerende indicium for åbenbar forsømmelighed, men at selskabet på ingen måde gjorde gældende, at denne omstændighed kunne have haft nogen indflydelse på behandlingen af selskabets godtgørelsesansøgning.
- 36 Kommissionen har gjort gældende, at beslutningen blev truffet inden for den fastsatte frist, idet fristen i medfør af gennemførelsesforordningens artikel 907 gyldigt var blevet forlænget ved dens anmodning til de nationale myndigheder om supplerende oplysninger.

Rettens bemærkninger

- 37 Viser det sig, at de oplysninger, som de nationale myndigheder har fremsendt, er utilstrækkelige til, at Kommissionen kan træffe beslutning om sagen med fuldt kendskab til omstændighederne, kan den i henhold til gennemførelsesforordningens artikel 905, stk. 2, tredje afsnit, anmode om supplerende oplysninger. I henhold til gennemførelsesforordningens artikel 907, stk. 2, forlænger en sådan anmodning om oplysninger den frist, som Kommissionen har til at træffe beslutning vedrørende godtgørelsesansøgningen.

- 38 Med henblik på at efterprøve, om Kommissionens anmodning af 17. maj 2001 til de tyske myndigheder gyldigt har forlænget den fastsatte frist for vedtagelsen af den anfægtede beslutning, skal det først undersøges, om de oplysninger, der var genstand for denne anmodning, kunne have haft en indflydelse på Kommissionens stillingtagen til godtgørelsesansøgningen.
- 39 Det bemærkes, at Kommissionen i skrivelsen af 17. maj 2001 anmodede det tyske forbundsfinansministerium om at præcisere, om den tjenestemand, der var under mistanke for korruption, beskæftigede sig med toldkontrol på det tidspunkt, hvor den pågældende toldskyld opstod, og om det var muligt, at tjenstemandens handlinger kunne have haft en direkte indflydelse på den sag, som Kommissionen var blevet forelagt. Det bemærkes herved, at det fremgår af retspraksis, at Kommissionen skal inddrage alle relevante faktiske omstændigheder med henblik på at afgøre, om der foreligger en særlig situation (Rettens dom af 10.5.2001, forenede sager T-186/97, T-187/97, T-190/97 — T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97 — T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 og T-147/99, Kaufring m. fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 1337, præmis 222). Retten finder imidlertid, at Kommissionen i denne sag var berettiget til gå ud fra, at forhold i de nationale myndigheders aktivitetssfære, såsom et muligt korruptionstilfælde i de nævnte myndigheders tjenestegrene, såfremt der var en årsagsforbindelse til toldskyldens opståen, eventuelt kunne udgøre en særlig situation som omhandlet i toldkodeksens artikel 239 og i gennemførelsesforordningens artikel 905 (jf. i denne retning Domstolens dom af 7.9.1999, sag C-61/98, De Haan, Sml. I, s. 5003, præmis 53). Det må derfor fastslås, at Kommissionen med rette kunne gå ud fra, at de anmodede oplysninger var væsentlige for, at den kunne træffe beslutning om godtgørelsesansøgningen med fuldt kendskab til omstændighederne.
- 40 Denne konklusion svækkes ikke af sagsøgerens argument om, at den tyske toldkontrol ikke greb ind i undersøgelsen af tyveriet af varerne. Det står nemlig fast, at den person, der var under mistanke for korruption, var en højtstående tjenestemand i det tyske forbundsfinansministerium, der havde særlige beføjelser med hensyn til toldkontrollen, og at han derfor kunne have haft adgang til

oplysninger, der ville kunne gøre tyveriet eller hæleriet lettere eller kunne gøre det lettere at dække over forbrydelsen.

- 41 Desuden bemærkes, at sagsøgerens argumentation på dette punkt er i modstrid med den, som selskabet fremførte under den administrative procedure for Retten ved fremsættelsen af selskabets andet anbringende. Det var således sagsøgeren, der ved skrivelse af 15. maj 2001 henledte Kommissionens opmærksomhed på, at der forelå en mulig korruptionssag. Sagsøgeren har ligeledes flere steder i stævningen henvist til den tjenstemands adfærd, der var under mistanke for korruption, særligt med henblik på at godtgøre, at der forelå usædvanlige omstændigheder.
- 42 For det andet skal der foretages en undersøgelse af sagsøgerens argument, hvorefter Kommissionen allerede var i besiddelse af de oplysninger, som den anmodede de tyske myndigheder om. Hertil skal blot bemærkes, at selv hvis det anses for godtgjort, at den tjenstemand i Kommissionen, der behandlede sagen, på grund af sit tidligere arbejde ved de tyske skattemyndigheder faktisk var i besiddelse af oplysninger vedrørende den påståede korruption, ville den blotte omstændighed, at en tjenstemand kunne have personlig kendskab til forhold vedrørende en given sag, på ingen måde udelukke behovet for at opnå relevante bevisdokumenter. I det foreliggende tilfælde kunne sådanne beviser kun hidrøre fra den nationale myndighed, der var berørt af den formodede korruption, navnlig ved hjælp af en anmodning om oplysninger på grundlag af gennemførelsesforordningens artikel 905.
- 43 Kommissionens henvendelse har derfor været i overensstemmelse med gennemførelsesforordningens artikel 905, stk. 2, tredje afsnit. Anmodningen om supplerende oplysninger fra de tyske myndigheder har derfor forlænget den fastsatte frist for vedtagelse af beslutningen i henhold til gennemførelsesforordningens artikel 907, andet afsnit, andet punktum. Det må derfor fastslås, at den anfægtede beslutning er truffet inden for den herfor fastsatte frist.

- 44 Det første anbringende bør derfor forkastes.

Andet anbringende om, at der foreligger en særlig situation, og at selskabet hverken har gjort sig skyldig i urigtigheder eller åbenbar forsømmelighed, jf. toldkodeksens artikel 239 og gennemførelsesforordningens artikel 905

Parternes argumenter

- 45 Sagsøgeren har gjort gældende, at selskabet befinder sig i en særlig situation, som skyldes omstændigheder, hvor det ikke har gjort sig skyldig i urigtigheder eller åbenbar forsømmelighed som omhandlet i toldkodeksens artikel 239 og gennemførelsesforordningens artikel 905, og at ansøgningen om godtgørelse derfor er begrundet.
- 46 Sagsøgeren har for det første gjort gældende, dels at selskabet ikke ved urigtigheder har hindret det normale forløb af proceduren for ekstern forsendelse eller dennes genetablering, dels at det ikke har udvist åbenbar forsømmelighed i denne henseende. Selskabet har derimod været offer for forbrydelser i forbindelse med den organiserede kriminalitet, hvori ingen af dets ansatte har været involveret. Sagsøgeren har anført, at selskabet havde anvendt alle tekniske muligheder for at undgå tyveri af køretøjet og for at genfinde det hurtigt i tilfælde af tyveri, herunder bl.a. installation af et satellitbaseret lokaliseringssystem.
- 47 Sagsøgeren har for det andet gjort gældende, at tyveriet af køretøjet og af cigaretterne fandt sted under særlige omstændigheder som omhandlet i toldkodeksens artikel 239. Sagsøgeren har herved anført, at der foreligger en særlig situation som omhandlet i denne bestemmelse, når den afgiftspligtige befinder sig i en usædvanlig situation i forhold til andre erhvervsdrivende, der udøver samme aktivitet (Domstolens dom af 25.2.1999, sag C-86/97, Trans-Ex-Import, Sml. I, s. 1041).

- 48 Sagsøgeren har anført, at Domstolen i dom af 11. november 1999 (sag C-48/98, *Söhl & Söhlke*, Sml. I, s. 7877) udtalte, at sådanne omstændigheder kan være usædvanlige omstændigheder, der, selv om de ikke er udefra kommende i forhold til den erhvervsdrivende, ikke hører til de hændelser, som enhver erhvervsdrivende normalt bliver konfronteret med under udøvelsen af sit erhverv. Sagsøgeren har gjort gældende, at selv om nævnte dom vedrører omstændigheder, der anses for usædvanlige med hensyn til toldkodeksens artikel 49, står det ikke desto mindre fast, dels at såvel denne bestemmelse som toldkodeksens artikel 239 indeholder billighedsregler, dels at deres respektive gennemførelsesbestemmelser, dvs. henholdsvis gennemførelsesforordningens artikel 859 og 905, i det væsentlige er ens.
- 49 Sagsøgeren har gjort gældende, at omstændighederne i sagen ikke blot har medvirket til at konkretisere den tyveririsiko, som enhver transportør af varer stilles over for inden for Fællesskabet, men har skabt usædvanlige omstændigheder i Domstolens praksis' forstand, der muliggjorde tyveriet, ja endog gjorde det lettere. Sagsøgeren har herved atter gjort gældende, at selskabet har været offer for organiseret kriminalitet. Sagsøgeren har hertil anført, at det tyske kriminalpoliti flere gange har hindret, at stjålne cigaretter atter henføres under Fællesskabets eksterne forsendelsesprocedure. Sagsøgeren har navnlig kritiseret det manglende samarbejde mellem det tyske politi og det belgiske og det nederlandske politi. Sagsøgeren har henvist til den omhyggelige undersøgelse, der blev foretaget med hensyn til en chef ved toldkontrolltjenesten, vedrørende hindring af undersøgelserne af cigaretsmugling, og har påstået, at selv om politiet siden marts 1997 har haft kendskab til, at der var en forhøjet risiko for tyveri af værdifulde varer, som transporteredes gennem det pågældende område, har det imidlertid ikke truffet nogen særlige foranstaltninger til forstærkelse af sikkerheden med hensyn til den pågældende transport og har forsømt at gøre sagsøgeren opmærksom på risikoen. Sagsøgeren var derfor udsat for en væsentlig højere risiko for tyveri på den strækning, som skulle tilbagelægges, end den risiko, der løbes af andre transportselskaber, som virker på andre europæiske ruter. Sagsøgeren har endelig gjort gældende, at Kommissionen har forholdt sig passiv over for de institutionelle svagheder i den grænseoverskridende kriminalbekæmpelse i Den Europæiske Union, der har gjort tyveriet lettere.

- 50 Sagsøgeren har afslutningsvis gjort gældende, at omstændighederne i denne sag er anderledes end de omstændigheder, der gav anledning til Domstolens dom af 5. oktober 1983 (forenede sager 186/82 og 187/82, Magazzini Generali, Sml. s. 2951). Sagsøgeren har navnlig anført, at det i den nævnte sag kun var de italienske myndigheder, der var involveret i undersøgelsen, og at deres arbejde ikke blev hindret af en af deres egne tjenestemænd. Endvidere har selskabet tilføjet, at Domstolen i den sag, der gav anledning til Magazzini Generali-dommen, skulle tage stilling til, om et tyveri i princippet kunne anses for et tilfælde af force majeure, hvorimod der i den foreliggende sag ikke skal tages stilling til, om et tyveri i princippet kan udgøre en særlig omstændighed som omhandlet i toldkodeksens artikel 239, men om alle de faktiske omstændigheder, der lå til grund for det omhandlede tyveri, udgør særlige omstændigheder, der undtagelsesvist fritager sagsøgeren for ansvar.
- 51 Kommissionen har i det væsentlige gjort gældende, at tyveriet eller de svigagtige handlinger, der er begået af tredjemænd, ikke i sig selv kan anses for særlige omstændigheder som omhandlet i toldkodeksens artikel 239, men er en sædvanlig risiko, som erhvervsdrivende normalt stilles over for i forbindelse med deres virksomhed. Kommissionen har ligeledes gjort gældende, at ingen af de argumenter, som sagsøgeren har fremført vedrørende sagens omstændigheder, kan begrunde, at tyveriet kvalificeres som usædvanlig, og dermed at billighedsprincippet i toldkodeksens artikel 239 finder anvendelse.

Rettens bemærkninger

- 52 Gennemførelsesforordningens artikel 905, der præciserer og uddyber reglen i toldkodeksens artikel 239, indeholder en generel billighedsklausul, som bl.a. har til formål at dække sådanne usædvanlige situationer, der ikke henhører under et af de tilfælde, der er opregnet i gennemførelsesforordningens artikel 900-904 (Trans-Ex-Import-dommen, præmis 18).

- 53 Det fremgår af ordlyden af gennemførelsesforordningens artikel 905, at der er to kumulative betingelser for godtgørelse af importafgifter, nemlig for det første at der foreligger en særlig situation, og for det andet at den berettigede ikke har gjort sig skyldig i åbenbar forsømmelighed og ikke har begået urigtigheder (jf. i denne retning De Haan-dommen, præmis 42, og Rettens dom af 18.1.2000, sag T-290/97, Mehibas Dordtselaan mod Kommissionen, Sml. II, s. 15, præmis 87). For at nægte godtgørelse af afgift er det således tilstrækkeligt, at en af disse to betingelser ikke er opfyldt (Rettens dom af 5.6.1996, sag T-75/95, Günzler Aluminium mod Kommissionen, Sml. II, s. 497, præmis 54, og dommen i sagen Mehibas Dordtselaan mod Kommissionen, præmis 87).
- 54 Da Kommissionen i den anfægtede beslutning fandt, at godtgørelsesansøgningen savnede grundlag, idet omstændighederne i sagen ikke kunne skabe en særlig situation, undersøgte den ikke den anden betingelse om, at sagsøgeren ikke har gjort sig skyldig i åbenbar forsømmelighed og ikke har begået urigtigheder. Denne undersøgelse skal derfor udelukkende omhandle spørgsmålet om, hvorvidt Kommissionen har anlagt et urigtigt skøn med hensyn til begrebet »en særlig situation« eller ej.
- 55 Det bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis, at Kommissionen har et skøn, når den træffer en beslutning under anvendelse af den »generelle billigheds-klausul«, der er omhandlet i gennemførelsesforordningens artikel 905 (jf. analogt Rettens dom 9.11.1995, sag T-346/94, France-aviation mod Kommissionen, Sml. II, s. 2841, præmis 34, og af 17.9.1998, sag T-50/96, Primex Produkte Import-Export m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 3773, præmis 60, samt dommen i sagen Mehibas Dordtselaan mod Kommissionen, præmis 46 og 78). Det bemærkes også, at godtgørelse af eller fritagelse for importafgifter, der kun kan indrømmes på visse betingelser og i bestemte særlige situationer, udgør en undtagelse til den normale import- og eksportordning, og at de bestemmelser, hvori der er fastsat en sådan godtgørelse eller fritagelse, følgelig skal fortolkes strengt (Söhl & Söhlke-dommen, præmis 52).

- 56 Domstolen har således udtalt, at der foreligger forhold, der kan udgøre en særlig situation, i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i gennemførelsesforordningens artikel 905, når der i lyset af det billighedshensyn, som ligger til grund for toldkodeksens artikel 239, foreligger forhold, der kan sætte ansøgeren i en usædvanlig situation i forhold til andre erhvervsdrivende, der udøver samme aktivitet (Trans-Ex-Import-dommen, præmis 22, og De Haan-dommen, præmis 52, samt Domstolens dom af 27.9.2001, sag C-253/99, Bacardi, Sml. I, s. 6493, præmis 56).
- 57 Sagsøgeren har i denne sag gjort gældende, at det ikke blot var tyveriet af varerne, der havde skabt en særlig situation for sagsøgeren, men de samlede omstændigheder, der undtagelsesvist kunne fritage sagsøgeren for sit ansvar. Det skal derfor undersøges, om de forhold, som sagsøgeren har henvist til, kan udgøre en særlig situation i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i gennemførelsesforordningens artikel 905.
- 58 Sagsøgeren har for det første anført, at tyveriet blev begået af den organiserede kriminalitet. Retten skal hertil bemærke, at den omstændighed, at tyveriet tilsyneladende er begået af en gruppe, der tilhører det, der almindeligvis kaldes den organiserede kriminalitet, ikke i sig selv kan gøre tyveriet usædvanligt. Erhvervsdrivende, der beskæftiger sig med transport af varer af høj værdi, er generelt udsat for en risiko for forbrydelser begået af velorganiserede kriminelle grupper. Den omstændighed, at tyvene er velorganiserede, kan under alle omstændigheder ikke gøre forbrydelsen særegen med hensyn til anvendelsen af toldbestemmelserne. Domstolen har således ved fortolkningen af begrebet »force majeure« og »varen er gået uigenkaldeligt tabt« med hensyn til anvendelsen af Rådets direktiv 79/623/EØF af 25. juni 1979 om harmonisering af de ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser om toldskyld (EFT L 179, s. 31) udtalt, at den omstændighed, at tredjemand fratager toldskyldneren — uden at denne har handlet uagtsomt — rådigheden over toldpligtige varer, ikke bevirker, at pligten til at betale tolden bortfalder, »uanset de omstændigheder, hvorunder tyveriet har fundet sted« (Magazzini Generali-dommen, præmis 14 og 15).

- 59 Sagsøgeren har for det andet hævdet, at det tyske, det belgiske og det nederlandske politi ikke samarbejdede om undersøgelsen af tyveriet. Spørgsmålet om undersøgelsens forløb vedrører imidlertid et tidspunkt, der ligger efter, at toldskylden — der i henhold til toldkodeksens artikel 203, stk. 2, opstår på det tidspunkt, hvor varen unddrages toldtilsynet — er opstået. Det hævdede manglende samarbejde på tidspunktet for politiundersøgelsen kan derfor ikke udgøre en omstændighed, der kan afføde en særlig situation i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i gennemførelsesforordningens artikel 905.
- 60 Sagsøgeren har for det tredje henvist til den omstændighed, at der var indledt en undersøgelse vedrørende en medarbejder ved den tyske skatteforvaltning, der havde hindret undersøgelserne af cigaretsmugling. Hertil bemærkes blot, at dette spørgsmål under den administrative procedure har været genstand for en anmodning om oplysninger fra Kommissionen til de tyske myndigheder, der har udelukket, at dette formodede korrupsionstilfælde kunne have haft nogen som helst indflydelse på denne sag. Det skal derfor fastslås, at denne omstændighed, hvis den forudsættes godtgjort, ikke kan begrunde, at der foreligger særlige omstændigheder med hensyn til sagsøgeren.
- 61 Hvad for det fjerde angår sagsøgerens argument om, at selskabet på den strækning, der skulle tilbagelægges, havde en højere risiko for tyveri end den, som andre erhvervsdrivende var udsat for på andre europæiske ruter, fordi de kompetente myndigheder, der havde kendskab til, at der i det pågældende område var en forhøjet risiko for tyveri af værdifulde varer, imidlertid hverken havde truffet særlige foranstaltninger til forstærkelse af sikkerheden dér eller havde gjort sagsøgeren opmærksom på denne risiko, kan dette argument heller ikke tiltrædes. Selv hvis disse beskyldninger blev bekræftet, forholder det sig ikke desto mindre således, at disse omstændigheder påvirkede alle de erhvervsdrivende, der anvendte denne rute, på samme måde, og derfor ikke placerede sagsøgeren i en usædvanlig situation i forhold til talrige andre erhvervsdrivende.

- 62 Sagsøgeren har for det femte påberåbt sig den omstændighed, at Kommissionen har forholdt sig passiv over for de institutionelle svagheder i den grænseoverskridende kriminalbekæmpelse i Den Europæiske Union, hvilket har gjort dette tyveri og andre tyverier, der er begået under tilsvarende omstændigheder, lettere. Denne beskyldning, selv hvis den er begrundet, kan heller ikke, og så meget desto mindre, placere sagsøgeren i en særlig situation, idet denne omstændighed påvirker et ubegrænset antal erhvervsdrivende, nemlig dem, der transporterer varer igennem de grænseoverskridende områder i Den Europæiske Union, på samme måde.
- 63 Det må endelig fastslås, at ingen af de forhold, som sagsøgeren har påberåbt sig, isoleret eller samlet set kan placere selskabet i en usædvanlig situation i forhold til andre erhvervsdrivende, der udøver samme aktivitet, i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i den ovenfor i præmis 56 nævnte retspraksis.
- 64 Denne konklusion ændres ikke af sagsøgerens henvisning til Söhl & Söhlke-dommen, hvori Domstolen ved fortolkningen af begrebet »omstændigheder« i toldkodeksens artikel 49, stk. 2, udtalte, at ansøgeren kan bringes i en usædvanlig situation i forhold til andre erhvervsdrivende, der udøver samme virksomhed, på grund af usædvanlige omstændigheder, der, selv om de ikke er udefra kommende i forhold til den erhvervsdrivende, ikke hører til de hændelser, som enhver erhvervsdrivende normalt bliver konfronteret med under udøvelsen af sit erhverv (Söhl & Söhlke-dommen, præmis 73 og 74).
- 65 Det bemærkes, at Söhl & Söhlke-dommen vedrører fortolkningen af toldkodeksens artikel 49, stk. 2, som angår forlængelse af de frister, der er fastsat for opfyldelse af formaliteterne med hensyn til angivelse af varer, der er omfattet af en summarisk angivelse, til en toldmæssig bestemmelse, hvorimod kodeksens artikel 239 vedrører et meget anderledes emne, nemlig godtgørelse af eller fritagelse for import- eller eksportafgifter. Under alle omstændigheder og uanset spørgsmålet om relevansen af Söhl & Söhlke-dommen for fortolkningen af toldkodeksens artikel 239, finder Retten ikke, at de kriterier, der er omhandlet i

denne dom, er opfyldt i denne sag. Ingen af de forhold, som sagsøgeren har påberåbt sig, udgør usædvanlige omstændigheder, der ikke er omfattet af den erhvervsmæssige risiko, der er forbundet med erhvervsmæssig virksomhed i denne retspraksis' forstand. Særligt er tyveri af varer, således som Kommissionen har anført i den anfægtede beslutning, et af de oftest fastslåede skadestilfælde, som de erhvervsdrivende, navnlig dem, der er specialiserede i transport af såkaldte »risiko«-varer — for så vidt som de er højt beskattede — normalt er forsikrede imod.

- 66 Det må derfor fastslås, at Kommissionen ikke har anlagt et åbenbart urigtigt skøn ved at fastslå, at omstændighederne i sagen ikke udgør en særlig situation som omhandlet i toldkodeksens artikel 239 og gennemførelsesforordningens artikel 905.
- 67 Det følger af det ovenfor anførte, at det andet anbringende bør forkastes.
- 68 Kommissionen bør derfor frifindes.

Sagens omkostninger

- 69 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, og Kommissionen har nedlagt påstand om, at sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger, bør det pålægges sagsøgeren at bære sine egne omkostninger og betale Kommissionens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Femte Afdeling)

- 1) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.
- 2) Sagsøgeren bærer sine egne omkostninger og betaler Kommissionens omkostninger.

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. februar 2004.

H. Jung

Justitssekretær

P. Lindh

Afdelingsformand